

Vážená paní A.

Sp. zn. 11053/2022/VOP/EBE
Č. j. KVOP-26169/2022
Datum 20. dubna 2022

Vážená paní A.,

dne 4. dubna 2022 jste se na mě obrátila se stížností na špatné doručování soudem v rámci řízení u Okresního soudu ve Vyškově. Vadí Vám, že soud Vám nedoručoval do datové schránky, ale na adresu obecního úřadu. Protože dlouhodobě žijete v zahraničí, spoléhala jste se na to, že o případných požadavcích ze strany úřadů či soudů se dozvíte díky datové schránce, kterou jste si pro tyto účely zřídila, a to jako fyzická osoba. Protože Vám však soud písemnosti do datové schránky nedoručoval, nedozvěděla jste se o tom, že je vedeno soudní řízení, ve kterém vystupujete jako žalovaná podnikající osoba, a nemohla jste se tak v soudním řízení bránit. O odsuzujícím rozsudku jste se dozvěděla až na základě písemností exekutora, který Vám naopak písemnosti do datové schránky doručoval.

Nejdříve mi dovoluji jen krátce objasnit mé pravomoci, které jsou ve vztahu k soudům velmi omezeny. **Ve vztahu k soudům se mohou zabývat pouze oblastí, která se nazývá „státní správa soudu“.**¹ Mohu tak šetřit postup předsedy soudu (místopředsedy soudu), při výkonu státní správy soudu. Pod oblast státní správy soudu spadají činnosti týkající se chodu samotného soudu, a to zejména vyřizování stížností na průtahy v soudním řízení či na nevhodné chování soudců a soudních úředníků, organizování a dohlížení na práci soudců a soudních úředníků, vyřizování žádostí o informace, dohlížení na činnost soudních exekutorů, znalců a tlumočnicků.

V rámci dohledu nad výkonem státní správy soudu však nelze přezkoumávat rozhodování soudu. Soud je při svém rozhodování zcela nezávislý a jakékoli zasahování do nezávislé rozhodovací činnosti soudu je považováno za nepřípustné.² Ani já jako veřejný ochránce práv tak nemohu v rámci své činnosti rozhodování soudu ovlivňovat či do něj jakkoli zasahovat. **Otázka doručování písemností soudem přitom spadá pod rozhodovací činnost soudu, vymyká se proto z mé působnosti.**

I přesto si pouze na okraj dovolím poznamenat, že stejnou otázkou, jakou nyní řešíte, se soudy v minulosti již zabývaly. Například Nejvyšší soud dospěl k závěru,³ že má-li účastník řízení (fyzická osoba) zřízenou datovou schránku podle § 3 zákona o elektronických

1 Podle § 1 odst. 9 zákona č. 349/1999 Sb., o veřejném ochránci práv, ve znění pozdějších předpisů, platí, že: „**Působnost ochránce se nevztahuje** na Parlament, prezidenta republiky a vládu, na Nejvyšší kontrolní úřad, na zpravodajské služby České republiky, na orgány činné v trestním řízení, státní zastupitelství a na **soudy, s výjimkou orgánů správy státního zastupitelství a státní správy soudů**“ (důraz doplněn).

2 Čl. 81 a 82 odst. 1 Ústavy ČR.

3 Srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 24. 4. 2018, sp. zn. 20 Cdo 3887/2017.

úkonech,⁴ nikoli však datovou schránku podnikající fyzické osoby podle § 4 tohoto zákona, pak v řízení souvisejícím s jeho podnikatelskou činností mu soud doručuje tak, jako by datovou schránku zřízenou neměl. Obdobně o tomto problému smýšlí také Nejvyšší správní soud.⁵ Rovněž Ústavní soud k této otázce uvedl následující:⁶

„8. V předmětném řízení se řešila otázka, zda soudy mají doručovat písemnosti adresované podnikající fyzické osobě, která nemá pro tuto roli zřízenou datovou schránku, do její datové schránky fyzické osoby. Stěžovatel má samozřejmě pravdu, že na jedné straně jde materiálně vždy o toho samého člověka a v řadě případů bude obtížné jeho ‚dvojí tvář‘ oddělovat; na druhou stranu však z hlediska práva nejde o ten samý subjekt a v mnoha činnostech i z praktického hlediska je naopak rozlišování mezi oběma rolemi očividné. Příkladem toho je zákon o elektronických úkonech, který výslovně upravuje zvláště datovou schránku fyzické osoby a podnikající fyzické osoby; pro zřízení každé z nich je ostatně nutné dodat jiné údaje. Pokud by se proto uplatnil právní názor stěžovatele, příslušná zákonná úprava by v konečném důsledku ztratila svůj smysl a opodstatnění, neboť by podnikající fyzické osobě stačilo zřídit pouze jednu z uvedených datových schránek a ta by ‚pokryla‘ i druhou variantu.

9. Jistě lze v obecné rovině přisvědčit stěžovateli, že může dojít i k situacím, ve kterých povaha doručované písemnosti nebude jasně přiřaditelná fyzické osobě nebo podnikající fyzické osobě. To však není případ tohoto řízení, jelikož z rozhodnutí nalézacího soudu zřetelně plyne (s. 2), že oprávněný se domáhal zaplacení pohledávky stěžovatelem (povinným) v postavení podnikatele. Městský soud nejprve z vlastní iniciativy zjistil, že povinný jako fyzická podnikající osoba nemá zřízenou datovou schránku. Jeho další postup, při kterém v souladu s výše citovaným ustanovením občanského soudního řádu zvolil doručení rozsudku poštou na adresu sídla podnikající fyzické osoby (stěžovatele) proto za daných konkrétních okolností nijak neporušuje namítaná základní práva stěžovatele. Nelze ani pominout, že pokud by Městský soud přistoupil k stěžovatelem upřednostňované variantě a zaslal mu rozsudek do jeho datové schránky fyzické osoby, mohl by se naopak potenciálně vystavit (pádnější) námitce, že rozhodnutí doručil nepřislušnému adresátu.

10. Při posouzení stížnosti z hlediska kritérií obecné spravedlnosti Ústavní soud ostatně nepřehlédl, že se stěžovatel mohl jím napadenému výsledku původního řízení jednoduše vyhnout. Zaprvé, pokud již trval z nějakého důvodu na tom, že si chce zřízet pouze jednu datovou schránku, dávalo by i vzhledem k objemu komunikace se státní správou větší smysl založit si datovou schránku podnikající fyzické osoby. Zadruhé je pouze odpovědností stěžovatele, že nesplnil svou zákonnou povinnost a nepřebíral si na jím určené adrese sídla podnikání poštu, potažmo tam vůbec neměl schránku, do které by jím nepřevzatá písemnost mohla být vhozena. Nebyl tak nedostupný nejen pro soud, ale ani pro jakékoliv

4 Zákon č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů, ve znění pozdějších předpisů.

5 Srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 7. 2010, sp. zn. 7 Afs 46/2010, rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 11. 2013, sp. zn. 7 Afs 5/2013, rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 6. 2014, sp. zn. 3 Ads 100/2013, či rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 6. 1. 2016, sp. zn. 8 As 109/2015.

6 Srov. Usnesení Ústavního soudu ze dne 31. 8. 2018, sp. zn. II. ÚS 2385/18.

jiné subjekty, které by měly potřebu se s ním kvůli jeho podnikání spojit. Stěžovatelem zvolený postup při (ne)přebírání písemností i námitky proti krokům obecných soudů se proto za této situace jeví do jisté míry jako účelové.“

Vážená paní A., chápu Vaše rozčarování z postupu soudu, který se na první pohled může jevit jako nepřiměřeně tvrdý. Na druhou stranu jste se ocitla po právní stránce v ne úplně jednoduché situaci. O tom svědčí ostatně i to, že takovou situací se podrobně ve svých rozhodnutích zaobíraly i vrcholné soudy naší soudní soustavy včetně Ústavního soudu. Z odůvodnění jejich rozhodnutí je však zároveň patrné, že daný postup, kdy soudy striktně při doručování rozlišují datové schránky fyzické osoby a podnikající fyzické osoby, má své opodstatnění.

Více k Vaší věci nyní uvést nemohu. Případné další informací k mé činnosti a mým pravomocem v oblasti státní správy soudu naleznete v příložených letáčích.

S pozdravem

JUDr. Stanislav Křeček v. r.
veřejný ochránce práv
(zpráva je opatřena elektronickým podpisem)

Přílohy

Ombudsman

Soudy